

Z blízkých i dálných krajů.

PODZEMNÍ VALKA.

PODZEMNÍ válkou nazývány jsou boje, které nyní sváděny jsou na západní frontě evropského bojiště. Zúčít tu boje, které vyžadují si tisíce obětí každého dne, a přes to na povrchu země není viděti ani vojáka, vyjímaje v těch případech, kdy pýchota vede útok na nepřátelské zákopy. A i v takových případech dlouho nenalézá se nad povrchem země a hledá co nejrychleji krytí v zákopech, které byly dobyty anebo v zákopech svých, byl-li útok odražen. Nej důležitější úlohu hraje tu dělostřelce a boje podkopové, kteří práce v pravém slova tohu smyslu, která může přinést nejpozoruhodnější výsledky.

Americký korespondent Charles Benson získal od německých vojenských autorit dovolení k návštěvě německých zákopů ve Flandriích, kde právě v minulých dnech odehrály se výskvělé boje, a popisuje tuto svoji návštěvu v blížících číslech amerického listu. Vypravuje, jak německá armáda zakopala se v zemi ve Flandriích, jak žije v těchto obrvovitých podzemních skrýších a jak snaží se v nich udržeti. Jeho vyprávění jistě zajímáti bude čtenáře.

Cesta do německých zákopů je více jako návštěva do nějaké o brovité dílny pod širým nebem než okolky jiného, píše jmenovavý korespondent. Tyto zákopy podobají se obrvovitým industriálním podnikům, který vzrostl do hlubiny země, že není její možno a místy míří čtyřmi stěnamí a jen rozvínil se krížem krážem po krajině tak daleko, kam oko může dohlédnouti. První linie zákopu je metem, které snaží se dosáhnouti každý novinářský korespondent, který píše o válce, ale jsem ochoten připustiti, že byl jsem po nějakou dobu zklamán. Tyto první linie zákopů, kde vojáci bojují a umírají v tisících, mohou zajímáti značné pozorovatele v době bitvy, ale v jiné době jsou klidnější jak jen možno. Neú o tom sporu, že májí vliv na obratovitost člověka, ale přejít-li si s nimi nějakou pastvu pro oko, musíte obhlédnouti činnost právě za těmito prvními liniami zákopů, kde velké serbere armády bije duem i noci, vysílají zehřívky podél cest a do nejvyšších klenb zákopů tohoto obrvovitého válčického systému.

Vykonal jsem svoji cestu z Bruselu k německým liniím ve Flandriích ve vojenském automobilu a když nalézá jsem se pětadvacet až třicet mil za prvními liniami zákopů, byl jsem překvapen o brovskou dopravní činností, nutnou k vyhovování potřebám armád v poli. Železnice dopravují všecko do jistě vzdálenosti od fronty, jež se ruší a je od pěti do pěta dvanácti mil, ale mezi touto vzdáleností a frontou potřeby pro vojáky jsou dopravovány hlavně nákladními automobily.

Mínul jsem tisíce takových automobilů, jedoucích ku předu a zpět. Ty, které ubíraly se k frontě, naloženy byly nejrozumnějším druhem válčických potřeb. Viděl jsem nákladní automobily se střelivem, potravinami, dřívím, různými nástroji, svazky ostatního drátu, lopatami, motykami, latěmi a pod. Vraťte se k automobilu vozy ražené vojiny do německé. Tyto transportní automobily konají cesty mezi sítí železniční a zásobovacími stanicemi a je jejich tak velká množství, že divák na první pohled zdá se, že jedná se o nevyčísitelný zmatek.

Alé toto zdání netrvá dlouho. Pozorujete-li jejich práci, brzy se znáte, že každý řidič a každý voják, nalézající se na automobilech pracuje jako stroj, přesně dle rozkazu. Všechny automobily jedí rychle a zdá se vám, že je nemůžte zastavit, aby zabránilo se uholám v takovém spěchu, ale bylo mně řečeno, že k neholám takovým docházi jenom zřídka. Každý z těchto automobilů zná přesně místo svého určení, ví na vlas, kdy má vyjeti a kam jíti, a tu samozřejmě, že nejedná se o zmatek, ale o dokonalou organizaci, která řídí

zema je s přesností a důkladností, s jakými se sledávají ve velkých železničních stanicích.

Blížíme se k frontě, ale nejsem dosud v dosahu dělostřelckého ohně. Všude zde spatřujeme o brovité hromady téměř všeho, co viděti jsme na dopravních automobilech, které kolem nás přejížděly. Nalézáme tu také obrvovitá skladiště, v nichž uloženo je zboží, které mohlo by utrpěti zkázu v nejistém belgickém počasí. Zde už spatřujeme velké množství vojáků, obklopující tato skladiště, přicházejících a odehájících a tak máme dojem jakobychem pozorovali obrvovitý úl, kolem něhož vojí se větry. Zde nalézájí se také velké vojenské tábory.

Vojáci přicházejí zpět z frontních zákopů na den anebo více odpočinku, zatím co jiní pohyblují se směrem západním, aby je vystráhal. Jsou zde tisíce dělníků a remeslníků každého odhoru besari, truhláři, elektrikové, strojníci, kováci, kovopracovníci, telegrafní operátoři a jiní. Ve skutečnosti každý odhor lidské činnosti je tu zastoupen.

Jsou tu všichni vojáci, ale tvoří divisi, která třeha poslání býva jás od času do času, je po valnou část času velkým industriálním strojem a musí v ní býti zastoupen každý odhor lidské činnosti, má-li jíti všeslohu hladce. Kdyby nebylo výskvělého armádní a úformy, bylo by si opravdu těžko představiti, že tito lidé nepřeručují v těchto místech po celý svůj život a že neokají na průnikavý zvuk továrny píšťaly jako známku, že mohou se vrátiti do svých domovů ku svým radům.

Armádní organizace je obdivuhodnou svou a nikdo si nedoví dá nejmíti představu o její obdivuhodnosti, dokud nenalézá se v její středu a nepozorně hlídálost a přesnost, s jakou pracuje tento složitý stroj. A v německém systému tato organizace dosáhla nejvyššího bodu schopnosti. Není tu možno nikde uznamenati uhlání s časem, žádného nepravého pohybu a vůbec něho, co by nasvědčovalo tomu, že některá součástka tohoto obdivuhodného stroje je v nepořádku.

Uhláneli se na bitvačů lidí, najítě třetí linie zákopu, zbudovanou výhradně pro případ nutného potřeby a proto máto jenom strážnou. Druhá linie zákopu ale jiz je důkladně chráněna strážnicemi. Tato poskytuje vojinnu, a ní se nalézáje, pohodlné úkryty, které jsou vysuseny, dlehnuty, vyhřívány a dobře chráněny před nepoohodou. Ale v těchto druhých a třetích liniích zákopových nepoznáte, co válka skutečně znamená. Jsou tu první linie zákopů, které mají pozorovat.

Do těchto prvních zákopových linií dostanete se spojovacími zákopy, vedoucími všemi směry. V některých místech je nutno prolezáti skrze tunely, zbudovanými pod cestami, v jiných skrze sklepy zmíněných budov a opětně jin de po křížatých cestách na úpatí těch vrchů. Ve velké množství zanechal jsem armádní automobil a odebral jsem se do těchto spojovacích zákopů. Právě jsem byl u něho posek, který vedl mne k bitvační lince, tři čtvrtě míle vzdálené. V lesku uznámenal jsem několik dobře skrýtych děl, která pokryta byla plátnem, aby chráněna byla před nepoohodou. Bylo mně řečeno, že se musí býti chráněna zvláště za spátného počasí. Byl sychravý den a dešť visel v ovzduší.

Bylo mně řečeno, že nalézá se šest takových baterií a čtyři osmipalcové houfnice na každé čtvrti míle fronty. Rozhlídel jsem se kolem dokola, ale nuznámenal jsem ani jediného děla v okolí. Dělostrojník, uznámenav můj údiv, po uel mne, že ani za nejjasnějšího dne neviděl bych jediného děla. Všechno je nutno dobře skrýti před vzdušnou plavou.

Jak svrchu řečeno, nalézájí se jenom asi tři čtvrti míle od bitvační linie, ale poudaví spojovací zákopy jsou kříkaté, bylo nutno vykonati cestu nejméně dvě míle a často byli jsme nuceni u

Tato pozoruhodná fotografie zhotovena byla členem ošetrovatelského sboru lichen německého

stupovati z cesty oddílů vojenským, které ubíraly se na bitvační lince zpět. Tyto spojovací linie byly dosti široké, aby dva lidé mohli podle sebe kráčet a byly od šesti do osmi stop hluboké. Byly jenom dva tunely na naší cestě, jeden pod zvlášť spátným kusem půdy a snadněm dosahu anglického dělostřelce a jiný pod cestou.

Bylo po polední, když průvodem mně sdělil, že blížíme se jiz ku svému cíli. Malá činnost jevíta se v této sekce v den, kdy jsem ji navštívil. Velká děla hřměla nepřetržitě, ale jenom časem padla strela na takovou vzdálenost od nás, abychom mohli slyšeti výbuch. Strela z pušek se ani neozývala. Připravil jsem svoji mysl na spátnou vzrušující válčické scene. Viděl jsem ve svých myšlenkách vojáky v střelbě, pozorující ostřížím okem protějsek a čekající na příležitost aby sestreliti mohli jednoho z nepřátel. Představoval jsem si, že budu viděti dělostrojníky, pozorující krajinu před nimi periskopy a močnými dalekohledy a telefonující o svých pozorováních do úradoven za liniemi. Měl jsem za to, že spatřím vzrušující napjetí lidí, bojujících vášnivě za své domovy, za svoji vlast a za svého panovníka.

"Nalézáte se v první linii zákopu, méně než 300 yardů vzdáleně od anglických," vyrušil mne z myšlenek můj průvodce a já opět ně očel jsem se ve skutečnosti. Rozhlídel jsem se kolem sebe. Na léžal jsem se v místnosti asi padesát stop dlouhé a asi deset stop široké. Měla střešku a byla u mne osvětlována. Denní světlo bylo možno spatřiti jenom několika údiými otvory ve střeše. Pod těmito otvory nalézála se dlouhá lavice. To byla bitvační linie, ale jako zklamání mně způsobila svým obklopením. Na "bitvační

linii" nalézá se jenom jeden voják a ten měl dýnku místo pušky v ruce. Čas od času nrlkl okem skrze otvor směrem k nepřátelským postojím, ale zajímal se více o to, co dělo se uvnitř, než o to, co dělo se na liniích Angličanů.

V místnosti nalézálo se asi dva, sot vojáků, kteří skládli se mnd nějakým podivně vyhlážením přístrojem. Myslíl jsem, že jedná se o nějaký nový přístroj na vraždění lidí, ale bylo mně řečeno, že je to vynález jednoho z vojáků na ehytání myši. Tento příležitostný vynález sestavil jakýsi druh myši guillotiny, při které se kyza utvořena byla z kusu kosy a mys, která se do pasty ehytla, sama vlohla muž, který přesekl jí ve dvě.

Dělostrojník uznámenal moje zklamání a vysvětlav mně, že přicházím právě, kdy na frontě panuje klid, ale ujistil mne, že sledám zajímavým system zákopu. Tyto zákopy přední linie ale podobají se spíše podzemním pevnostem, nežli zákopům dle pojmu obvyčejných smrtelníků. Jsou dobře chráněny, sesíleny dřívím, konkrétem a ocelem. Kromě toho k sesílení jich užíváno je eibel, kamenu, oceňových stěn a pytlů, naphonych písekem. Tyto podzemní pevnosti zdály se mně přímo nedobyvatelnými.

Stroji nepřítel májí příležitost do takových zákopů vniknouti jenom skrze malé otvory na střeše zákopu. Ale silná vyhuška strela, jakýmž užívají Angličané při bombardování zákopu, může tu u ehmí pravou sponstu. Palba z pušek nemůže vypuditi tato vojska ze zákopu, je to vyhuška strela, která může ueniti v nich byt nebezpečným.

Právě mně mně vysvětlil, že všechny zákopy první linie, nejsou tak dokonale opevněny a tak pohodlně zbudovány jako ony,

Osud venkovského obyvatelstva v západním Rusku je polito váni hodný. Jejich domovy stejné pustošeny byly přítelům i nepřítelům a tisíce jich zmírají hlad em. Obyvatelstvo jedné takové ruské vesnice s voškým svým majetkem je možno spatřiti na naš em obrázku na cestě k vyhledání nové domova.

které jsem navštívil, ježto v některých místech není to ani možnost. Jsou místa, kde zákopy první linie podobají se strouhám, rychle vykopaným, a nejsou v mnohých případech ani chráněny střeškou. Ale kdekoli je to možno, zákopy tyto jsou sesíleny a opevněny a vojáci v nich se na léžajíc snaží se je udržeti co možno nejpohodlnějšími.

Dověděl jsem se od svého informátora, že jenom na západní frontě nalézá se kolem 5,000 mil takových německých zákopů, které představují velikou práci tisíce lidí. Každý zákop chráněn je ostatním dřívím a to tak důkladně, že ani pes by nemohl proniknouti.

Henny bláta a vody také byly překonány. Kdekoli je to možno, zákopy jsou budovány na výšších, tak aby vysoušací práce mohly býti provedeny bez velkých obtíží. V zákopech, položených v nižších polohách, čerpala voda byla zřízena, aby voda mohla býti vyčerpávána. Pravidelně v takových zákopech spodek je bláto a mokrá a je nutno používat prkou, aby vojáci mohli přečkat suchou nohou. Ocelovými dráty sesílovány jsou stěny zákopu.

V každé této podzemní pevnosti musíme nalézáti nejméně jedu kamínka na dřevěné uhlí. Vojáci, jak bylo mně sděleno, provádějí konají osmáctyřicet hodin službu v zákopech, nežte následuje povinnost v rezervě od 48 do 96 hodin. O různá zdravotní opatření je tu náležitě postaráno a většina vojinů v těchto podzemních skrýších těší se dobrému zdraví. Každá čtveřice zákopu je spojena podzemním telefonem s hlavním vojenským stanem v pozadí.

Pro první linie zákopů skrýty jsou mezi poli baterie a reflektory. Dále pak nalézájí se těžší děla a velká podzemní skladiště streliva. Je to obdivuhodná práce, kterou tito Němci vykonali ve Flandriích během svého patnáctiměsíčního až šestnáctiměsíčního pobytu zde a zdá se býti téměř nemůžte odud vypuditi. Ale bylo mně sděleno, že dvoudenní bombardování s dobrým cílením může přeměnit tuto obdivuhodnou práci v rozvaliny.

Podíval jsem se také skrze otvor jedné ze střešen a neviděl jsem nic, než spustošený a rozervaný kraj. Zdálo se mně, že není žádných příčin, proč by tito Němci nemohli opustiti svoje zákopy a pochodovati ku Calaisu, neboť u "dl jsem nikde žádných překážek, vyjímaje těch, které poskytuje nepohodlné cesty rozervanými krajinami. A přece vám, že desátitisíce Němci padlo při pokusu o nastoupení takové cesty. Ano, tam kdesi jsou Angličané, žijíci v podzemních skrýších právě tak jako Němci. Možná, že i oni se v přítomné době zajímají více o to, jak by vyehatili muži ve svých zákopech, než o to, co dělají Němci na druhé straně. Ale přece je ona jsou připraveni k boji a kdyby Němci pokusili se o postup, pokytl by jim příležitost seznáti, že jsou ve svém místě. Klidným

a tichými podzemními skrýšemi zděly se mi býti tyto zákopy první linie, ale snad zítřa již promění se v peklo, v němž oheň a šrapuely vrazí diti budou ve stěh a tiskcích ...

ZÁPLAVA KASTOROVÉHO OLEJE NA PŠACÍ STROJ

Zertovnou historiku přinášíjí washingtonské listy z posledních esy presidenta Wilsona, kterou vykonal ve středozápadě v zájmu administracího plánu o zlepšení národní obrany. Když presidentu zvláštní vlak jel Illinoisem, jeden z korespondentů, doprovázejících presidenta, seskočil s vlaku v Joliet, podíval se rychle na nejbližší lékárnu, jež vzdálena byla několik bloků, a po té zamířil do telegrafní úradovny. Požádal operátora, aby poslal depesi do nejbližší zástávky, aby labev kastorového oleje byla přinesena k vlaku presidentskému. Jeho psací stroj nekonal rádně službu, neboť potřeboval důkladného napoznáni.

"Rokujte jim, aby jej měli v pohotovosti, až presidentu vlak zastaví," křičel, chvátaje k vlaku.

Čtyřicet mil za Joliet, kde presidentu vlak stnul na pět minut, jistý muž protlačil se k zadní platformě. Měl v ruce podezřelě vyhláženou balíček. "Pro pana presidenta," prohlásil. Detektivové rychle chopili se balíčku a s velkou opatrností jej rozbalovali v obavě, aby nejednalo se o nějaký pekelný nástroj. Ukázalo se ale, že jedná se jenom o nevinnou labev kastorového oleje, jež zabalena byla do pěkného papíru a ovázána modrou pentlickou. Novinář chopil se oleje, oběrstvil svůj psací stroj, jak měl v úmyslu, a president se příhodě zasmál.

Za hodinu zastavil se znovu presidentu vlak a nastojte! — zase lahvička kastorového oleje. "Tento kastorový olej je pro presidenta," oznamoval slavnostně uniformovaný železniční zřízence. Zase byla v přepychovém papíru zabalena a tentokrát ozdobena červenou pentlickou. Za nějakou dobu vlak učinil novou zastávku. Muž netydných kníru snažil se dostat k platformě vlaku. "Instrukce, poslané telegraficky, stanovily, aby tato lahvička byla podána presidentovi osobně," protlhal a odevdal lahvičku kastorového oleje. Tentokrát byla v zeleném obalu a ozdobena pentlickami v barvách modré, červené a bílé. Na následující stanici čekal jiný nehotový člověk s lahvičkou oleje a prohlásil: "Rozkaz přišel od presidenta samotného z Joliet." Zase lahvička nalézála se v slavnostním obalu.

Nedaleko hranice lowy vlak učinil zastávku dvoumínotovou. Právě když znovu vyjžděl, jakýsi domorodce hnal se za ním, aby odevdal balíček, v němž jistě nalézála se lahvička s olejem. Byl pozorný v něm místní apatykář. Asi v tuhu jiných měst na cestě, kde vlak ani nestavil, vždy uznámenán byl na staniční platformě někdo, kdo držel v ruce balíček, který vyhlížel jako kvartová labev kastorového oleje.

Nežli vlak se dostal do Washingtonu, novinářský korespondent měl tulik oleje, že jej nespočítuje za celý svůj život, i kdyžby svůj psací stroj mrazl každého dne dvakráte.

Vyvolalo mnoho poznámek. —

"Všechno mně těší," píše pan Martin J. Novák, 206 Lord Street, Duskirk, N. Y., "oznámit Vám, že pí. Standara, které se lekáři po třiletém léčení zadali, uzdravena byla Hobokem během jednoho měsíce. Její vyhledání vyvolalo mnoho pozornosti a mnoho nyní užívají Hoboka."

Vědomost o zásluhách Dra. Petra Hoboka, starého, bylinoého lékaře od úst k ústům a od domu k domu ve městě i na vesnici, po celé zemi. Těší se jakási fortuně veřejnosti neudělené žádnému jinému lékaři. Lékařny ho nemají na sklade. Zvláštní jednatelé dodávají ho lidem přítou a laboratore. Píše na Dr. Peter Fahrney & Sons, 19-25 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement.